

IX

«Побідило ботокудство,
Хоть покпились ботокуди».
Ну, подумає си дехто,
Се пуста вже фраза буде.

Та ні, браття, се не фраза,
Ані слово се пустее,
Ботокудство — то поняття,
Ботокудство — то ідея.

То поняття свого «я»
Як мірила всього світу,
То ідея прохвалена,
Всепотужна і всепіта,

То ідея... як би тут
Об'яснить вам ту ідею?..
От, при помочі картини
Я вас познакомлю з нею.

Ось представте си: весь світ —
То огромиий книш плескатий,
Зверху сонце, мов цибуля,
Місяць, мов часник лукатий.

Звізди — мак, котрим весь книш
Зверху притрясений густо,
Всередині книш начинен
Всяким благом, мов капустов.

Всередині є земля,
Мов варена бараболя,
Нею ж по господній волі
Ботокудська править воля.

На землі такий порядок:
В самім низу бидло сіре
Робить, мре, хреститься й твердо
Ввік держиться предків віри.

Понад ним війти, жандарми,
Окономи своїм трудом
Лад піддержують суспільний,
Путь простують ботокудам.

Наверху ж всі в н и зійшлися
У великій церкві враз
І по всіх безбожних правлять
Соборовий парастас.

В труні перед аналоєм
Разом складені розличні
«Ізми»: дарві — й соціалізми
І всі «мрії еретичні».

А у стіп хреста на віку,
Цвіками прибиті вряд,
Черепи Прудона, Штрауса,
Маркса й Дарвіна стоять.

Се той ідеал, котрий
Що го вічно ботокуди
Серед всіх сварів і боїв
Невідступно носять в груди.

І ніколи вни до нього
Так ся близько не зблизили,
Як тоді, коли в війні
Обрядовій побідили.

Хоть там і покпились л ю д и,
Але мож сказати сміло,
Що істота ботокудства —
Ідеал їх вийшов ціло.

Та не тільки вийшов ціло,
Но так в силу й славу змігся,
Що ні вперед, ні опісля
Так високо не піднісся.

Розгорділись ботокуди,
Почали вгору ся дути
І в здуфальстві захотіли
Всю Європію здобути.

Перший приступ ботокудів
В край холмацький ся пустив,
Але тут-то й показалось,
Що дурний їх піп хрестив.

Замість твердо йти прикупі,
Розбрелись вни до шинків;
Замість бити в дзвони слави,
Били в морди холмаків.

Далі й обряд свій повергли,—
Ну, й погибли всі, бо звісно,
Що їх обряд з ботокудством
Зв'язаний був дуже тісно.

Всі погибли, і як тіло
Слабне через страту крові,
Так їх страта ослабила
Ботокудство й у Глупові.

Всі погибли! Хто на лаві,
Хто під лавов... Жаль їх, жаль,
Та... дурним туди й дорога!
З того ж ось яка мораль:

Добре рибам у воді,
Але кепсько їм в окропі;
Ботокудам рай в Глупові,
Но загибель їм в Європі.